بەرەی قاهیرە فاکتەرێك بۆ رێکەوتنی ستراتیجی

هەرمان هەولێری
Herman_hewleri@yahoo.com

لەدوای راگەیاندنی رێکەوتنە ستراتیژیەکەی نێوان یەکێتی و پارتی کە چەندین هۆکاری ناوخۆی و دەرەکی فاکتەری رێکەوتنەکە بوون، وەڵامدانەوەیەکی واقعیانەی دۆخەکەیە، ئەگەر درەنگیش ڕاگەیەنرا، هەر چەندە بە تەواوی ناوەرۆکەکەی ئاشکرا نیەو ووردەکاریەکانی و ئامرازەکانی جێبەجێ کردنی دیار نین، ئایندە بڕیاری لەسەر دەدات.

ئەگەر ئەو رێکەوتنە بە ئیفلجی و بەدەردی رێکەوتنەکانی رابردوو نەچێت کە ئەوەی دواییان هیوای کەسمان نیە و هەمووو پەرۆشیارێکی گەلەکەمان هیوای سەرکەوتن و جێبەجێ کردنی بۆ دەخوازێت بە تایبەتی دوو خاڵی گرنگ کە باس لە چاکسازی حزب و حکوومەت دەکرێت و هەردوو حزبیش لە سەر و بەندی بەستنی کۆنگرەن، دوور خستنەوەی رەگەزە گەندەڵ و پاشەڵ پیسەکانی ریزەکانی حزب و حکوومەت باشترین هەلە بۆ چاکسازی و دارشتنەوەی بەرنامەی گونجاو و حزبیانە و دەست نیشان کردنی ئامانجی هەنووکەی و کارکردنی بە پلان و بەرنامە. ئەو رێکەوتنە کەمترین قسەی هەڵگرتووە لە ناوەندە سیاسی و کۆمەڵایەتیەکانی کوردستان، کە دەبوایە لە ئێستادا بوبایە تەوەرەی سەرەکی راگەیاندنەکان، وەك تێبینی دەکرێت بە شێوەیەکی بێ سەروبەر باسی لێوە دەکرێت و هەر کەسە بە شێوەیەك لێکدانەوەی بۆ دەکات. چونکە ئەگەر لە جیاتی ئەو رێکەوتنە جیاوازیەك روویدابایە ئەوا لە پەڕەی یەکەمی رۆژنامە و گۆڤارەکان بە مانشێتی گەورە و چەندین ئارایشتی جۆراو جۆر لە پاڵیشیدا بوختانی زڵ و قەبەی بۆ هەڵدەبەسترا، بە تایبەتی لەلایەن هەندێك زورنا ژەن کە تەنها بازار و بەرژەوەندیان لە قەیرانە ناوخۆییەکانە و پسپۆر و شارەزای باشن لەو کایەدا، لە سەردەمی بەیەکەوە ژیان و تەبایی بازاڕیان نەنگە و ئۆغر دەکات.

ململانێی نابەجێ و شەڕە ناوخۆیەکان سەربازی و سیاسی، تاقەت بر و کین و بێ مانا لە بنەڕەتدا، لە دەستدانی چەندین کەسی دڵسۆز و پەرۆشی گەلەکەمان و کوری سەردەمی خۆی پێویستی ئەو قۆناغە، بێ متمانەیی و گومان لە هەر کردەوەیەکی لایەنی بەرامبەر، هەڵەی گەورە لە رووی ئیداری و خولقێنەری قەیرانە کۆمەڵایەتی و ئابووریەکانی ئێستا، زەمینەیەکی لەبار بۆ گەندەڵی و داهێنەری نەریتی ناشاز و مانەوەی دەسەڵات لە دەست کۆمەڵێك، تەگەرە لە بەردەم پرۆسەی دیموکراسی و چەواشە کردنی، ئاستەنگ لە بەردەم گەڕانەوەی ناوچە تەعریب کراوەکانا، پڕ کردنی چەندین گیرفان بە ناحەق و لەسەر حسابی خەڵکی بەش مەینەت. ئەوانە و زۆری تریش لەبەرهەمەکان و داهێنانەکانی ناتەبایی نێوان ئەو دوو حزبەن ئەگەر پرسیارێك بکەین و بلێین ئایا ئەو رێکەوتنە لە ئەنجامی قەناعەت و پێویستی قۆناغەکەیە؟ یان پاراستنی بەرژەوەندی هەردوو حزب و کۆنترۆڵ کردنی دەسەڵات و نەهێشتنەوەی دەروازەیەك بۆ دیموکراسی و لوشدانی ئۆپۆزسیۆن؟.

لە ژیانس سیاسی کوردا هەموو قۆناغەکانی گرنگ بوونە پێموانیە رۆژێك تێپەری کرد بێت و گرنگ نەبوو بێت، چونکە دۆخی کێشەی کورد هەمیشە دۆخێکی هەستیار و وورد بووە، بۆیە پێویستی بە کار شوناسی زرنگ و ووریا هەیە، بە شێوەیەکی لۆجیك و عاقلانە هەڵسوکەوت لەگەڵ بارودۆخەکاندا بکات دوور لە هەڵچوونی دەروونی و تێروانینی عاتیفە ئامێز و بەرژەوەندی کورت پرۆسەکە رادەگرێت و دەیشێوێنێت. لەو سەردەمەشدا نابێت کات بە فیرۆ بڕوات کە زۆری رۆیشتووە، ئەو رێکەوتنەی کە ئێستا کراوە دەبووایە لە پێش ساڵی 2003 دا ئە نجامبدرێت و ئە نجامنەدانیشی لە رابردوودا هێمایە بۆ کورت بینی سیاسیمان کە ئەوەش هەرەشەیەکی گەورەو بەدبینی ئایندە لەلایەن هەمووومان دروست دەکات. چونکە بەردەوام ئێمەی کورد دوای رووداوەکان دەکەوین و بۆ هەر ئەگەرێك ئەلتەرناتیفێکی پێشووەختەمان نیە، زیاتر پشت بە قەزاو قەدەر دەبەستین و پەند لە مێژوو وەرناگرین کە بەردەوام مێژووی کورد لە کاتی جیاواز و لە هەمان شوێندا لەسەر دەستی هەمان خەڵکدا خۆی دووبارە دەکاتەوە.

پێکهێنانی بەرەی کوردستانی لە کاتی خۆیدا لەسەردەمی ئەنفالەکان و سەرکەوتنی عێراق لەشەڕدا ئە نجامدرا (تا ئەیدا لە بنی تەبەق ئەیگوت سەدەق).

بێگومان بەیەکەوە کارکردن لەم قۆناغەدا گرنگی خۆی هەیە و کەمکردنەوەی کەلێنەکانی دزەکردنی نەیارانی کوردە بۆ تێکدان و لەباربردنی دەسەڵات و ئیدارەی کوردی، بە تایبەتی لە دوای بە ناو یەکگرتنەوەی حکومەت، سەرکەوتن و فاشل بوونی هەردوو حزب لێی بەرپرسیارن و هیچ لایەك ناتوانێت پاساو بۆ خۆی بهێنێتەوە چونکە پتەوکردنی پایەکانی بارودۆخی ناوخۆ و بە هێز کردنی پەیوەندیە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابووریەکان لە نێوان دەسەڵات و جەماوەردا رەنگدانەوەی ئیجابی دەبێت لە هەڵوێستی حکومەت و حزبە سیاسیەکان لە بەرامبەر هەڕەشە و دەستێوەردانە دەرەکیەکان لەلایەن هەموو حزبەکان هەر یەکەو بە قەبارەی خۆی بە گوێرەی بەرژەوەندیە حزبیەکان و کەسیەکان کارکراوە ئاشکرا بوونی هەموو ئەو فایلدار و خائنە لە دوای رووخانی رژێم و ئاشکرا نەکردنی چەندین دیکۆمێنتی تر کە عەقڵ لە ئاستیان دۆگما دەبێت. خۆ ئەگەر فایلەکانی تر میت و ئیتلاعاتی ئێرانیش ئاشکرا بن رۆژێك لە رۆژان دەبێ قوڕ بپێوین، کە زۆریش لەوانە منەت بەسەر خەڵکی کوردستان و ئەندام و کادیرانی حزبەکانیشیانەوە دەکەن و پێیان وایە ئەگەر ئەوان نەبونایە ئەو وەزعەی ئێستا نەدەبوو کە لەوانەیە هاوکێشەکە تەواو پێچەوانە بێت، ئەگەر بێخەمی و کەمتر لە سیاسەت گەیشتن نەبووایە ئەوا ئەمرۆ نە وەزعی عێراق و نە کوردستانیش بەو تووڵە رێیە هاتوو نە هاتەدا رێ نەدەکرد و بەرەی قاهیرە لەسەر دەستی کۆمەڵێك کەس و لایەنی گومان لێکراو ئە نجام نەدەدرا، هەر چەندە نۆبەری ئەو بەرەیە بە مردوویی لە دایك بوو، بەڵام نابێ ئەوەش لە بیر بکەین ناکرێت تا سەر هەموو کێشەکانی عێراق و کوردستان بە هەڵواسراوی نا جێگیری بمێنێتەوە و کە بە دڵنیاییەوە سەرجەم خەڵکی عێراق لێی زەرەرمەند و رەهەندێکی نادیاریش چاوەرێ کورد دەکات، ئەگەر ئەو بەرەیەش سەر نەگرێت ئەوا ئەنتەرناتیفێکی تر چاوەرێ دەکرێت و سەریش دەگرێت.

Dengekan